

Geiger György

Szomszédok

avagy

Jelenetek egy akácfából

Családi házban lakom. Ezáltal vannak közvetlen, csak egy jelképes kerítéssel elválasztott szomszédaim. Délről is, meg északról is. Most a délről szólnék.

Negyven évet ugrunk vissza az időben. Akkor lett beköltözésre kész a házunk. Így lettünk mi, azt hiszem így helyes, az északi szomszédok. Egy igazi teljes család élt mellettünk: feleség, gyerek nagyszülők, csirkék és tyúkok. A családfő a Laci volt. Velem egyidős. Ha jól emlékszem, óvodába is együtt jártunk (hetvenötévvvel ezelőtt). Sofőr lett. Miniszteri sofőr. Olyan miniszteré – postaügyi –, amilyen manapság már nincs is. Egy hatalmas fekete kocsival vitte magasrangú terhét mindenfelé, fontosabbnál fontosabb helyekre – gondolom. Azt viszont tudom, hogy időnként haza is jött a hatalmas, öt méter hosszú Mercedesszel, miniszter nélkül. 1978 táján ez a kocsi igen feltűnő jelenség lett volna bárhol a világban, de itt, a terepjárótanpálya-szerű Táncsics Mihály utcában különösen az volt. És én még bele is ültem, mi több, utazhattam is vele. Leginkább akkor, amikor Lacinak a Rádió környékén, a belvárosban volt jelenése. Rendkívüli módon élveztem a luxus limuzin kényelmét, mivel így nem kellett méretes hangszereimmel átbumliznom a városon. Az első Zsiguli ekkor még csak távoli, délibáb-szerű álmom volt az életemben. A valóság a gyerek volt, a feleség meg a ház. No meg a déli szomszéd a Mercedesszel. Sok minden hiányzott

még akkor, de a kocsinál is jobban hiányzott a telefon. Erre csupán egy tízéves ígéretem volt. A miniszter sofőrjének viszont volt készüléke. Addig-addig voltunk észak–déli jószomszédjai egymásnak, mígnem megegyeztünk. Egy kedvező ajánlatot tettem, és így egy úgynevezett „kil”-telefon boldog használója lehettem. Ez azt jelentette, hogy Laci eleve „iker”-telefonjáról – mert neki is csak az jutott – kézi átkapcsolós módon én is jutottam egy kis telefonmorzsához. Így tudtam revideálni a Posta évtizedes hitegetését telefonügyben. Ez, az „iker-kil” jellegű megoldás egyébként egyfajta leágazása volt a vészes lakáshiányt feloldó al- és társbérletes korszaknak. Egyik változat sem volt problémamentes, de azt meg kell valljam, hogy az igen gyakori vonalkimaradás, vonalhiány korántsem volt annyira kellemetlen, mint a bizonytalan ideig foglalt mellékhelyiség esete lehetett a társbérletben.

Na de minden véget ér egyszer, mondá a bús borongós – egykor ideiglenesen betiltott – örökzöld dal is. És valóban! A legvidámabb barakk megingott, majd összedőlt.

A társbérlettel, foglalt vécével, „kil”-telefonnal, postaügyi miniszterrel együtt a sofőri állás is megszűnt. (Talán csak a Mercedesz maradt „okosban” – valamely okos magántulajdonaként.) Így aztán, Laci sofőrnek új terve született, ami az egész család vidékre költöztetését vonta maga után.

A szomszéd ház eladó lett, és hamar új gazdára lelt. Így most már az újonnan érkezettek lettek déli szomszédaink.

Ők is egy hagyományos – talán egy-két fokozattal magasabban rangsorolható – családot alkottak. Felsőfokú végzettségű szülők: tanárnő és légi térképészként működő mérnök, valamint az elragadó nagymama, Anna néni, svábos akcentusával és a bájos leánygyermek. Továbbá tyúkok, csirkék és még kacsá is. Mindennek, mindenkinek jutott hely. Nagyház, kisház, pince, kertvégi tyúkól. Csak a kacsá kényyszerült társbérletbe a tyúkokkal.

Hamar nekiláttak környezetük csinosításának. A kertjük, benne a látványos sziklakerttel – amelyet szakemberek terveztek – bármely kúria ékessége lehetne. Ennek tükrében különösen furcsa volt, (első jel!), amikor egyik napról a másikra eltűnt az udvarukból a még „történetem előtti” időkből itt maradt helyi látványosság, egy nagyjából tizenöt méter magas, példás arányú lucfenyő. Kérdeztem is Józsi, a szomszédot – minden „él” nélkül –, hogy miért kellett eltüntetni a környék egyetlen „óriásfenyőjét”. Erre közömbös tárgyilagossággal azt válaszolta, hogy kivágatták, mert a tűlevelek összeszemetelték az úszómedencét. Végül is, valóban jó, ha egy úszómedence tümentes, de azért megjegyeztem – némi malíciával –, hogy milyen jó igazodási pont lehetett a légi-térképészeknek. A következő évben egyébként már a medence sem volt meg, tönkrement. Biztosan nem a fenyőtűskék hiánya miatt, de ezt már nem firtattam.

Eddig a régmúlt. Most jön az az epizód, ami miatt belekezdtem ebbe a szomszédolós történetbe. Nagyjából tíz évre tekintünk vissza.

Kertjeink dunai – mindkettőnknek nyugatra eső – oldalán a közös kerítésünk utolsó szakasza derék magasságúra épült meg. Okát nem ismerem, de ily módon kitűnő alkalmat kínál a társalgásra anélkül, hogy átmennénk egymás telkére. Cserepes fedése pedig lehetőséget ad, hogy egy kancsó bor és három-négy pohár is rákerüljön. És rákerült. Semmiségekről, közömbös dolgokról beszélgettünk jóízűen. Ismerkedtünk egymással. Ám egyszer csak, amikor a hangulat szinte idillikusnak tűnt, Józsi és felesége, Erzsi azt találták kérdezni nagy egyetértésben, hogy „NEM KÉNE EZT A FÁT – és az én domboldalamat uraló, a hintaágyamat árnyékoló, naponta megcsodált évszázados akácfaóra mutattak – KIVÁGNI?!” A kérdés olyan volt számomra, mint egy bomba becsapódása – békeidőben. Drámai süket csönd követte a felvetést. A békák is elhallgattak a hínáros Dunában.

Kis idő elteltével, amikor már leülepedett bennem a szavak nyers értelme, teljes apátiában és száraz torokkal csak annyit mondtam: „ELŐBB VÁGATOM LE A BAL KAROMAT, MINT KI EZT A FÁT”.

Elsendesedtünk. A bor elfogyott a szó megfagyott. Így ki-ki elvont a „rezidenciája” felé.

Most – mikor visszaemlékszem a hajdan volt csendes-éles pengeváltásra – merül fel bennem a kérdés, hogy vajon nem volt-e válaszómban valami burkolt számításféle, hiszen jobbkezes vagyok...!?

Azóta szó sem esett erről a fal menti kvaterkázásról. Hosszú távon – úgy gondolom – nem maradt tüske (még egy lucfenyő úszómedencébe aláhulló tuskéje sem) a felekben. Sok-sok év után is jól megvagyunk egymással mi, észak-déli szomszédok.

Mostanában azonban történt valami. Az én öreg, százéves akácfámmal kapcsolatos. Ennek a fának van egy, a korát nem titkoló, ám szinte erejét fitogtató robusztus törzse, és balról-jobbról egy-egy méretében alig karcsúbb több mázsás ága (vagy karja?).

Egyik nap a baloldali – amely éppen Józsi szomszéd felé ágalt – teljes hosszában ráhanyatlott közös kerítésünkre. A szakadék felé lógott élettelenül és látszólag sértetlenül.

Rögtön belém villant az évtizeddel korábban elhangzott bal karommal kapcsolatos mondatom és szinte vele együtt belém nyílt a fájdalom. Azonnal intézkedtem, hogy hamar túl legyek rajta. Hívtam egy brigádot, akik – hirdetésük szerint – „alpin” módszerrel felvértezve hajlandóak segíteni. Nagy szakszerűséggel és kitűnő szerszámokkal gyorsan, és fájdalommentesen amputálták az általam negyven éve féltve őrzött akácfa erőtlenül lógó bal karját. A brigád – kérésem szerint – kimentette a *fakar* kb. két méteres szálfegyenes részét és elültették a kertem akácfa közeli szegletében. Nem azért, hogy meggyökerezzen – bár mit lehet tudni egy ilyen mesebeli fánál – hanem, mert elképzelem szerint pompázatos tartópillére lehet majd egy hozzá méltónak talált szobornak. (*Let!*)

A déli szomszédok – Erzszi és Józsi – megnyugvással és szolid örömmel vették tudomásul a történeteket, amely úgy ért szomorú véget, hogy nem igazán szomorú és végül, ha jól belegondolok...

Senki sem lakott jól, de a káposzta megmaradt – töltött káposztává nemesülve.

Utóirat:

A napokban érkezett egy örömteli hír számomra. Kerek – túlságosan is kerek – születésnapom alkalmából rendezek – rendezhetek – egy kiállítást fotográfiáimból a helyi galériában.

Első gondolatom volt, ha létrejön a kiállítás abban előkelő szerepet kell, hogy kapjon a százéves, negyven éve fegyelmezetten modellt álló, és folyton változó arcát mutató akácfám. Nagyon megérdemli, mert még most, csonkítottan is őrt áll a Duna-parti rézsű meredek partján, máig tűri a nyugati szelek itt zabolátlanul érkező támadásait, és ami nagyon fontos: nem bánja, ha archiválom a látogatóival együtt töltött legintimebb pillanatait.

Már címet is találtam az összeállításnak: *Jelenetek egy akácfából*. Kisé meglepő, de nem kívánom különösebben megindokolni. Talán csak annyi, hogy nemrég láttam Bergmann ikonikus filmjét, a *Jelenetek egy házasságból* címűt és mély nyomot hagyott bennem.

(2023)

